

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 30.— Din, za naročnike v inozemstvu 40.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 75 para za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne šte 25 Din.

Telefon uredništva št. 312.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 75 para za nadaljnja uvrčenja primeren popust. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Ideja ali denar.

Ob prilike druge obletnice našega osvobodjenja in ujedinjenja smo prejeli odlok viš. šol. sveta z dne 24. nov. 1920, št. 14.370, s katerim so se opozorila vsa vodstva osnovnih in meščanskih šol, da se naj razloži mladini na primeren način, kako težka usoda je zadelala velik del njenih bratov in sester, ki ječijo radi političnih razmer pod tujim nasiljem, kjer jim tujec onemogoča vzgajati se v materinem jeziku in jih obsoja v potujčenje in narodno smrt.

Kratko, učiteljstvo razloži mladini ideje Jugoslovanske Matice. Zbirke denarnih sredstev med šolsko mladino v dosego velikih namenov, ki jih je postavila Jugosl. Matica v pomoč in odrešenje zaslužnih bratov viš. šol. svet ni dovolil. Pač pa se je naročalo, da poveri učiteljstvo izven šole nabiranju denarnih sredstev vso skrb in pozornost. O uspehu je bilo poročati na okr. šolski svet.

Živimo v malem mestu, kjer se nabirajo denarni prispevki za take ali take namene neprenehoma, tudi je preobloženo učiteljstvo s šolskim in izvenšolskim delom. Ker pa je bilo poročati o uspehu nabiranja, se je balo učiteljstvo »črne pike«, je zložilo vsoto za Jugosl. Matico skupaj, vodstvo pa je poročalo o uspehu nabiranja.

Čez pol leta je poslal okr. šol. svet, vodstvom šol dopis, v katerem se pritožuje, da so nabrale šole le nekaj čez 3000 kron, češ, da si ne more misliti, da bi bil to ves več kot polletni efekt opozoritve, naj se med narodom in šolsko mladino širijo ideje in cilji Jugosl. Mat., naj se zbirajo zanjo prispevki itd.

Ker je treba, da ima okr. šol. svet evidenco nad tozadavnim delovanjem učiteljstva in šole, naj se pošiljajo v gorenji zadevi poročila o tem delovanju, zlasti o prispevkih in sicer:

1. stalno ob koncu vsakega šolskega polletja;

2. ob vsaki priliki, kadar se obrne Jugoslov. Matica ali direktno ali potom šolske ali kake druge oblasti na naslove za kake prispevke ali drugačno delovanje.

V vsakem slučaju je poročati tudi negativno.

V zadnjem stavku tiči ost! O »negativnih uspehih« nikdo rad ne poroča, zato se je po šolah pridno nabiralo, zlasti proti koncu šolskih polletij, ko je bilo treba poročati. Sicer nam je gotovo vsem Jugoslov. Matica ljubljeno dete; radi pobiramo zanj, a če je treba o tem uradno poročati, potem nam delo ne gre več tako spretno in z veseljem izpod rok. Naša šola v predpolletju ni izvršila daneloge, tudi ni poročala (poročila ni nikdo reklamiral) — zbirala je med mladino samo rabljene znamke in štanjol. Kljub temu smo imeli tekem enega leta pet nabiranj na šoli. Najprej smo nabirali za domačo ubogo deco, proti koncu šolsk. leta za Jugoslovansko Matico, potem za rusko ubogo deco, nato za hčerko skladatelja »Lepe naše domovine« in sedaj za »Pirhe«.

Šola ni institucija za nabiranje denarnih sredstev, najmanj sedaj, ko je hrana nezno draga, ravnatoko obleka in knjige.

Naše oblasti naj ne vprašujejo za nabranimi prispevki, ampak naj vprašujejo po narodni in državni vzgoji po naših šolah, o kateri pa seveda učiteljstvo ne bo poročalo samo; oblasti se naj prepričajo o tem na drug način, naj sodi javnost.

Zgodilo se je, da je preprečila oblast udeležitev mladine pri narodni manifestaciji. Do danes še nimamo odloka, s katerim bi nam naročal viš. šol. svet, da se mora udeleževati mladina narodnih manifestacij in to spada k narodni vzgoji.

Ideje Jugoslov. Matice torej v srca naših oblasti, potem učiteljev in učencev!

Vzbujanje vere v tvorno moč jugoslovanskega duha, vzbujanje ljubezni do domovine in do naše krivično ugrabljenе zemlje, vzbujanje čuta za pravico in ljubezni do boja za pravico, to je naše delo, to je velika misel Jugoslovanske Matice, ki jo naj vcepi šola dovezetni otroški duši. Ne imperijalizem in maščevalnost, etika in humaniteta naj nas vodita.

Tudi naša učna knjiga naj bi služila smotru Jugoslov. Matice! O našem iz-

gubljenem ozemlju se naj razpravlja vsaj s tako ljubeznijo in vestnostjo kot o ostali Jugoslaviji, da zbudimo čut skupnosti z onim delom naroda, ki ječi onstran krivičnih mej. Naša zemlja mora ostati celotna, neoskrunjena, povečati se mora celo z Beneško Slovenijo in mora obsegati vse dele, kjerkoli prebiva slovenski rod in najsij leže ti deli v državnih mejah ali izven nje. Meje slovenske zemlje tvorijo živa slovenska jezikovna meja.

Naš narod je troedin, ki ga je razdvojil neprijatelj, ki ga pa je združila majka Jugoslavija. V venec naših šolskih pesmi naj se spletajo vse one, ki opevajo naše neodrešene kraje.

S knjigo in z živo besedo stoj učitelj-Matičar med mladino in ji kaži zvezdo, ki mora zasijati tudi našim bratom tam preko.

Učitelj sin, hčerka Jugoslovanske Matice vzgoji narod zdrav in močan, bogat in razumen, vzgoji rod, ki se bo zavedal svojih duševnih in telesnih sil, ki se bo zavedal svoje inteligence, razsodnosti in svojih dolžnosti.

Tako si predstavljam učitelja - Matičarja, tako si mislim oživotvorjene ideje Jugoslovanske Matice v šoli in to mislim, naj tirja oblast od narodnega učiteljstva.

Zbirke v šoli naj bodo prostovoljno, res sveto vzgojno sredstvo za res plemenite vzgojne namene, namenjene samo skupnim, višjim smotrom vsega naroda, da potom sistematične vzgoje preide z zbirkami tudi ideja v maso naroda in da postane v prvi vrsti ideja njega kri in meso. Potem bo narod tudi denar rad žrtvoval za velike smotre!

Ernst Haeckel o reformi pouka.

(K debati o reformi srednjih šol.)

V svoji knjigi »die Lebenswunder« je napisal Ernst Haeckel leta 1906 v Jeni to-le o reformi pouka: »Vse kulturne države so prepričane, da je treba pouk vseh naših šol docela reformirati. To pa ne velja samo za nižje ampak tudi za višje šole, ne samo za ljudske šole in gimnazije, ampak tudi za akademije in vseučilišča.«

Šolstvo izključno pod naučno upravo, je pa naloga uprave za socialno zaščito, oziroma za socialno politiko, da organizira pri vseh teh šolah tudi moderno opremljene zavode, ki bodo omogočali, da se bo lahko posluževala tega šolanja tudi deca izven onih krajev, kjer se slučajno nahajajo te šole.

Toda dr. Goršičevo delo nam odpira širše polje skrbstvene vzgoje, tudi izven šole in zavodov, podaje nam obširna polja in smernice naše socialne zaščite in socialne zaščitne politike; iz vsega dela odseva veliko načelo: da posebno poveljne mentalitete in psihoze mas ne bodo izboljšale kazni in strahovanja, ampak je potreba preskrbeti v prvi vrsti vzgoje vsem onim, ki je iz kateregakoli vzroka ne morejo v pravi smeri dobiti od svojih roditeljev, če hočemo ozdraviti današnje bolne družab. razmere. Ves zaščitni sistem gre v eno veliko smer: notranje evolucije sedanje družbe, v kateri bo ona sama bolj zavarovana, proti etičnim in moralnim izrodkom, nego v kaznih in strahovanju.

Zato nam pa dr. Goršičeva knjiga odpira vse registre javne vzgoje, nas opozarja na vsa polja dosedaj pomanjkljive vzgoje in govori tudi o zaščitni

Principijelni boj med dvema nasprotnima strujama se razvija dandanes vedno v večjem obsegu. Na eni strani se trudi večina državnih vlad v svoji konservativni starokopitnosti sholastične tradicije srednjega veka kolikor mogoče ohraniti ter se opira na dogmatične nauke bogoslovja in pravoznanstva; na drugi strani pa se trudijo zastopniki jasnega razuma, da bi se teh okov oprostili in empirično kritične metode novodobnega prirodoznanstva in medicine uvedli v takozvane duševne znanosti.

Nasprotje obeh strank se še pojstruje vsled razlike njunih socijoloških tendenc.

Liberalni humanisti zahtevajo svobodo in izobrazbo vseh ljudi kot cilj napredka, ker so prepričani, da zajamči le neovirano razvitje prirojene nadarjenosti najsigurneje vsakemu človeku srečno življenje. Konservativne vlade pa se za to ne brigajo, ker smatrajo, z ozirom na različnost njihovega delovanja, državljanu le za višje in orodje v velikem organizmu države. »Zgornjih deset tisoč« misli pri tem seveda najprej na svojo prednostno dobrobit in se trudijo višjo izobrazbo predvsem sebi pridobiti in ohraniti.

Po zdravem razumu pa ne sme biti država sebi cilj, ampak sredstvo za blagor vseh državljanov. Vsakemu državljanu se mora dati prilika, da si pridobi višjo izobrazbo in porabi svojo nadarjenost.

Zato bo treba dati pri pouku pregled čez vse razmere človeškega življenja. Vsek si mora pridobiti osnovne nauke prirodoslovja, ne samo fizike in kemije, ampak tudi biologije in antropologije. Nasprotno pa se mora filološki pouk in prevlada klasične izobrazbe nad moderno skrčiti.

Vsak dijak vsake fakultete naj bi v prvih semestrih se pečal s filozofijo in prirodoznanstvom; in še le po tej pripravi se posvetil specijelnemu strokovnemu študiju.

Fr. Br.

Vsak Jugoslovčan mora biti član „Jugoslovanske Matice!“

vzgoji normalne dece v predšolski in šolski dobi; gre pa še dalje, do korena, in pričinja pri zaščiti mater in dojenčev, kot prvi kali človeškega vzgojnega dela. Seznanja nas z modernimi zaščitnimi institucijami, zaščitnimi naredbami, statistiko sirotne in nezakonske dece in zaščitne organizacije pri nas.

Rdečo nit vse smeri nam pa podaje en sam stavek, ki ga dr. Goršič navaja v svoji knjigi, in ki se glasi: »naša mladina ne rabi več nobenih kazni, nji je treba zgolj še vzgoje, s tem geslom pa zahtevke, da se mora kaznovanje mladostnikov do dovršenega 18. leta sploh odpraviti in nadomestiti z vzgojevalno zakonodajo, kakršno imajo že na Norveškem.

Prišli smo do javne vzgojne vrzeli današnje družbe, ki ji lahko pripisujemo toliko posledic in zla, a zdi se nam, da smo segli še premalo daleč. Sistematično vzgojno delo nima segati samo do konca šoloobveznosti, ampak se ima raztezati do 18. leta; ker pa je javna morala odvisna od splošne in od etične izobrazbe človeka, zato menimo, da bi se pri splošno in etično manjrazvitih masah morala raztezati ta sistematična vzgoja v tej ali oni obliki še naprej, da ne omahne neiz-

LISTEK.

Socialna zaščita dece in mladine.

Najprej mora pasti nazor, da je obstoj človeške družbe boljše zavarovan v jetnišnicah, v prisilnih delavnicah in vojašnicah nego v šoli in kulturi; potem šele napočti človeštvu vstajenja dan.

Dr. Drag. Lončar: »O šol. reformi«.

Po prevratu, l. 1919 nam je dala Slovenska Šolska Matica pod naslovom: »Skrbstvena vgoja« lepo delce, ki ga je uredil pokojni ravnatelj H. Schreiner. Delo nam daje smernice o socialno-skrbstveni vzgoji in pouku. Govori o šolah gluhoneme, slepe, manjnadarjene in moralno pokvarjene dece, s posebnim ozirom na vzgojno stran tega šolstva za praktično življenje in o zavodih za to deco. Deloma se dotiče tudi zavodov in oskrbe doraslih s temi defekti.

Gotovo bo to delo tvorilo podlago za naše bodoče delovanje na tem polju.

Vendar se omejuje to delo zgolj na navedeni krog dece in odraslih, ki so zaradi svojih telesnih, duševnih oziroma

moralnih defektov potrebni socialne zaščite in tudi ni bil namen ankete, ki je bila sklicana v to svrhu in katera je bila povod izdanju omenjenega dela, da bi se pečala s štirimi vprašanji zaščitne vzgoje in organizacije.

To nam pa podaje dr. Fr. Goršič v svojem delu »Socialna zaščita dece in mladine«, ki je izšlo pred kratkim v »Zbirki političnih, gospodarskih in socialnih spisov«, kot IX. zvezek.

Dasi vsebuje splošna zaščita dece tudi vsa poglavja gori omenjenih vprašanj skrbstvene vzgoje, oziroma šolstva, in se jih Goršič dotakne tudi v dveh svojih poglavjih, kjer govori o zavodih državne zaščite vobče in zlasti za pohabljenno deco in o zaščiti moralno zanemarjene dece, je Goršičevo delo le izpopolnitev gori omenjenega spisa »Skrbstvene vzgoje«; oziroma lahko smatramo »Skrbstveno vzgojo« za izpopolnitev Goršičevega dela v teh dveh poglavjih. Da so pa izločena ta vprašanja skrbstvene vzgoje in izobrazbe za pohabljenno mladino potom šole v posebno poglavje in da se jih tudi Goršič le delno dotiče, kolikor se pač tičejo zavodov, se nam pa zdi popolnoma pravilno, ker moramo vstrajati na svojem stališču: da spada

Iz Jugoslavije.

— **Škandal.** Med razpisanimi službami za Prekmurje čitam: »Nadučitelj, ki bi opravljal tudi kantorsko službo ima v šoli prosto stanovanje«. Človeku se zdi, da so ga zopet postavili nazaj v ono dobo, ko je bil učitelj mežnar, organist in farovski hlapec. Učiteljstvo mu je bil nekak »priboljšek«. Kaj misli s tem podpisano okrajno glavarstvo, mi ni znano. Vprašam samo ali je šola res šola ali pa je mežnarija. Kako bode, ako dobi dotično nadučiteljsko mesto učitelj neorganist, si lahko vsakdo sam misli. V šoli bode gospodaril mežnar, nadučitelj bode pa iskal po celi vasi stanovanje.

— **V poročilu o srednjih šolah čitamo,** da je najslabši zavod realna gimnazija v M. Soboti. Med vzroki je navedena tudi slaba predizobrazba. Mi se temu ne čudimo, ako pomislimo, da so se na ta zavod sprejemali učenci, ki niti v ljudski šoli niso bili sposobni za višji razred, tam se jih je pa sprejemalo še brez izpita.

— **Učitelji — občinski tajniki.** Neko nevošljivo kaplanče je v mariborski »Straži« napisalo notico, za katero je edin naš odgovor — ironičen posmeh. Notico priobčujemo zato dobesedno, da se bodo smejali še drugi. Glasi se: **Učitelji — občinski tajniki.** Liberalni učitelji čutijo in vedo, da jih ljudstvo ne mara; zato se kot sitne španske muhe vrtajo povsod, kjer jih ni treba, samo da bi tako prišli do kake časti in veljave, do vodilnega mesta in — zaslužka. Tako jih mnogo opravlja tudi službo občinskega tajnika. Brezvestno je to, da si iščejo še postranskega zaslužka in odjedajo kruh zaslužnim, ubogim invalidom, ko vendar ni nobena skrivnost, da so učitelji primeroma še najboljše plačani stan v državi. »Učiteljski Tovariš« je že večkrat klical z debelimi črkami: Noben učitelj ne sme prevzeti in opravljati kake cerkvene službe! Mi še dodamo: Proč z učitelji iz občinskega tajništva! Imena vseh učiteljev - občinskih tajnikov bi se naj javno razglasila po časopisih, da bi invalidi osebno spoznali svoje velike prijatelje. Višjim šolskim oblastem pa svetujemo, da naj ne pritiskajo v kvalifikacijski listi preveč na rubriko »delovanje izven šole«; poudarja in nadzoruje naj se rajši delovanje v šoli, da ne bo kmalu zopet kje zasmrdelo, kot je pred kratkim v meščanski šoli v Krškem, kjer »delujejo« same prvovrstne moči liberalnega kova in kroja. Kako temeljito podkovani pridejo učenci v srednje šole, to so povedali javno v časopisih njih lastni kolegi, srednješolski profesorji. Marsikateri absolviran ljudskošolec ne zna niti golega stavka analizirati! In v srednje šole gre še — najboljši material. Kako »učeni« šele morajo biti oni, ki doma ostanejo! Stroški za šole so tako veliki — uspehi pa tako mali! Seveda vse to vsled idealnega, smotrenega, požrtvovalnega »delovanja« liberalnega učiteljstva — izven šole.

— **Guštanj.** Tovariš Janko Gačnik je bil odlikovan z zlato kolajno. Bojeval se je za osvoboditev Korotana, bil težko ranjen in prišel tudi v ujetništvo, kjer je mnogo pretrpel od podivjanih Nemcev. Čestitamo!

— **Smrtna kosa.** Dne 12. aprila je umrla v Pustem Javorju pri Št. Vidu mati tovariša Josina Jaklič-a, učitelja v Kočevju. Tovarišu in preostalim sožalje, blagi pokojnici pa mir in pokoj.

kristaliziran značaj in ne pade v jetnišnico, kaznilnico ali prisilno delavnico ali pa celo, da se ne pokaže potreba, celo z oboroženo silo iztrebljati družbi kvarnih elementov in mas.

Zaščitnim delavcem je torej treba v prvi vrsti globoke zavesti, da delajo za visoke smotre prave vzgoje naših mas, za preokret naše družbe; da je ta družba danes bolna, bolna že pri mladini in da je vzrok tej bolezni ozračje, v katerem se vzgojuje, tega nam ne bo tajil nihče, — zato je treba širokega dela, zaščitnega dela in vzgoje tam, kjer je nedostaja, da ne zagazijo i ti bodoči člani družbe v okuženo ozračje; vlijmo v srca mladine etičnih in socialnih načel, ki jih nedostaja današnji družbi, da nam vzklije iz tega semena novo življenje in da prihranimo kriminalu opravke — rabeljskega posla.

Ivan Dimnik.

ANDREJ RAPE:

Mladini VII. Zvezek.

Mladinska literatura ne bo samo v mladinskih listih, temveč tudi v svojih edicijah pomnik posameznih dob, ki ne morejo neinteresirane mimo različnih

— **Otroci dvorazredne osnovne šole v Naklem** so nabrali za pirhe »Jugoslovanski Matici 222 K 60 v.

— **Učenci dvorazrednice v Kobilju,** Prekmurje, so nabrali ter poslali Jugoslovanski Matici 300 znamk. 25. marec je bil v Prekmurju dan za rusko deco. Na ta dan je šol. mladež pod vodstvom učiteljstva nabrala 764 K.

— **Zavedna šolska mladina** osnovne šole v Igavasi ob italijanski meji je nabrala za »pirhe« Jugoslov. Matici 130 Din. Srčna hvala!

— **Štirirazredna osnovna šola v Št. Petru pri Novem mestu** je nabrala 96,25 Dinarjev za pirhe »Jugoslovanski Matici«.

Vestnik učit. ženskih ročnih del.

»ŽENSKA ROČNA DELA IN UČITELJICE«.

(Piše: R. S.)

(Dalje.)

Naloga osnovne šole bi tedaj bila, postaviti temelj znanosti za izvrševanje ročnega dela, pri tem razvijati duh in spretnost obrednem. Na tem temelju se v dobi od 14. do 20. leta, ko se pripravlja deklica za poseben poklic, razvije znanost, zadobi praksa za ročno delo, katero spada v dekletov bodoči delokrog.

V naši državi pride najbolj v poštev kmetijski stan. Vendar ne kaže delati razlike med mestnimi in šolami na deželi, ker vsaka deklica postane gospodinja, naj si bo skrbela za vsakdanje potrebe mnogih ljudi ali pa samo zase. Mestna deca ima priložnost izvežbati se tudi na meščanskih, gospodinskih, obrtniških in umetniških šolah. Te šole imajo drug smoter in drug učni načrt.

Vse ročno delo, ki ga opravljajo dekleta, (kvačkanje, pletenje, šivanje, vezenje, krpanje, prirojevavanje, pranje, glajenje itd.) se vrši na podlagi preje.

Moderna šola izključ mehanično delo, kakor je bilo uvedeno n. pr. v Kindermannovih industrijskih šolah. Te šole so bile ustanovljene z namenom vaditi deco k delu, jo potom delavnosti obvarovati moralne propasti, ki izvira večinoma iz brezposelnosti in privajene lenobe.

Misliti moramo, da takrat še ni bilo šolskega zakona in deca ni bila zaposlena dan na dan v šoli z učenjem. Namen Kindermannovih šol pa je bil tudi, zboljšati potom ročnega dela gmotno stanje posameznih družin, lečiti rane, ki so jih zadajale vojske družinskemu življenju. V teh šolah se je učilo poleg pletenja in kleknanja tudi presti. Preja je mehanično delo. Po vsaki vojski se viša zanimanje za to delo v deželah kjer uspeva pridobivanje vlaken za prejo. Po Napoleonovih vojskah je v naši domovini zelo cvetela preja. Moja babica je morala sukanec sama delati in ga tudi barvati, ker se ga ni moglo kupiti. V mnogih krajih naše domovine se gospodinjše še bavijo s prejo, bodisi na vreteno ali na kolovrat.

Doba med Napoleonovimi in svetovno vojno je polagoma odpravila v mnogih krajih prejo. Pokupili so industriji lan, konoplje, volno ter nudili potom tovarno blago, ki je stalo manj nego domače tkanine. Čim bližje industrijskih krajev, tembolj in temhitreje so opustili kmetije izdelovanje domačih tkanin. Tkalci so postali redkost. Preja je postala nepotrebna, nemoderna. Kolovrati so romali

epoh. Na zunaj, besedno — vsebinsko, vse do tam, kjer začne najvažnejše v mlad. literaturi, t. j. prava duhovna stran, do tam je treba samo izkazaliti posamezne krilatice, pa nam že registrirajo tendenco dotičnih dob; za notraj, srčno — vsebinsko, pa se vrstijo vse dobe analogne brez velikih diferenc; zakaj vse čtivo je bilo »vzgojno, s tistim velikim kazalcem učiteljevim« na naslovni strani.

Najnovejša doba bo zabeležila v povestnici mlad. slovstva posebno točko, ki je vsled napetosti zunanjih dogodiljev, stopila manometrično mnogo višje, kot smo pričakovali; velika praznosta v tej preostali razliki pa je epigonsko jecljanje Šmidovcev, ki v deminutivih iščejo vso filozofijo otroškega srca in duše.

Ta nova točka je mejnik dveh križišč, od katerih je umetniško - ustvarjalno poglavitejše; to se ne ozira na kako tendenco »narocenega pisanja za mladino«, temveč ustvarja nezavestno iz tajne moralke v sferično nerazrešenost, ki je tudi še odraslim otroškopravljilna in naivna. Vse drugo je velika utež, ki duši in mori.

Pri nas prevladujeta na tej točki dve smeri, nastali vsled političnih in socialnih razmer: nacionalizacija in socializacija

»na dile«, kjer so služili našim očetom za igračo. Zdaj prihajajo šepavi spet »z dil«. Če je v vasi kak umetnik iz dobrih, starih časov, ki še zna zravnat kolovratu zlomljene kosti, je zaposlen kakor sloveč kirurg. Potem se poišče stara ženica, ki zna pripraviti lan in volno ter ju presti. Pridno se uči staro in mlado v srcu le eno hrepenenje: kako pridem hitro do platna, katerega si res kupiti ne morem. V razgovoru pri tem uku pa zavidajo bližnje Hrvatice, Belokranjce, Istrane, Čiče, katerim ni treba kupiti ne srcaice ne obleke, ker imajo navado, odevati se v lepo domačo nošo. Kmet trdi nadalje, da je prisiljen povisati ceno živilom, katera prodaja edinole zato, ker je postala tkanina tako draga in slaba — saj taka pajčevina prenese jedva eno pranje. Iz domačega platna pa imajo tudi gospodje in gospe v mestu obleke, pa kako okusne in moderne.

Kaj pa šola? Ali bo mogoče doseči v doglednem času, da bo deklice imele potrebno nit, potrebno blago za ročna dela? Lan, volno, svilo — ki nam jo daje naša zemlja, pokupijo tujci. Iz inozemstva pa pridejo tako dragocene niti nazaj, da si jih človek ne more kupiti. Njih dragocenost nas ne preseneti, če pomislimo, kako drago je potovanje n. pr. v Pariz, Lijon in nazaj. Snivajmo o državnih tovarni za izdelovanje materiala za ročno delo na osn. šolah! V kolikih desetletjih bi se ta ideal uresničil? In kako? Ali naj do takrat iščemo podlage našemu uku »po dilah« med raztrganimi čapami? Res je krpanje jako potreben uk, ali sistematično se mora vršiti, ako hoče ineti uspeh. Pri izekovnem pouku se tudi vadi mo dolgo abecede predno znamo samostojno spisati pismo. Nevšečne razmere, neuspehi vsled pomanjkanja materiala in vsled dragine delajo nam učiteljem grenke ure, in nas silijo premišljevat, kako bi bilo odpomoči.

(Dalje sledi.)

Naše narodno prosvetno delo.

Šolske ljudske knjižnice.

ŠOLSKE KNJIŽICE.*

Vsaka dobra knjižnica v naših šolah mora biti razdeljena v tri dele:

1. šolsko knjižnico,
2. javno ljudsko knjižnico in
3. učiteljsko knjižnico.

V šolsko knjižnico, ki je namenjena šoloobiskujoči deci, spada vsa dela z lažjo vsebino, pisana v lahkem pripovedovalnem, mladinskem slogu. Različne zgodbe, basni, pripovedke iz realnega in mističnega življenja, ki s svojo lahko razumljivostjo in bujno fantazijo privlačijo mladino k čitanju, jo poučujejo in vzgajajo moralno na pravo pot in jo odklanjajo od slabih razpotij.

V ljudsko knjižnico, ki jo bi morala imeti vsaka šola, se porazdele knjige višje vsebine, bodisi znanstvene ali beletristične, zabavne. To so knjige onih pisateljev in književnikov, ki na popularen način obravnavajo življenska vprašanja in razne znanstvene probleme itd. To so v prvi vrsti knjige naših književnih korporacij in različna druga dela za narod. Razumljivo je, da je ljudska knjižnica lahko razdeljena na več oddelkov, n. pr.:

* Vladimir Pevalek »Jedinstvo« številka 1. in 2. Zagreb.

otroških src. Obe smeri sta eminentnega pomena; nastane torej vprašanje: kam naj se Slovenci odločimo? Sodim, da nam je pokazal pravo sorazmernico naš Ivan Cankar. Ni pisal za mladino, pa je napisal mnogo, mnogo zanjo: mesto očitne moralne je napisal »Grešnika Lenarta«, mesto »Mladini«, je napisal »Moje življenje«, mesto »Mladinske knjižice« je poslal Jureta, Jokca itd. »za križem«. Ta sorazmernica je apercipcija vsega tistega, kar mora objeti slovensko otroško srce; mladini je treba slovenskega srčnega socializma. Težko delo je to! Kdor je pedagog, pa ni pisatelj, ne pričakuj slave in uspeha! Trenutek bo zapisal njegovo ime, čas ga bo izbrisal, mladina ga bo izpljunila. Pedagogija je toliko časa umetnost, dokler ni eksperiment!

V dobi, ko izhaja edicija slov. pesnikov in pisateljev, v dobi, ko se opajajo mlajši ob staroslovenski bajki, v dobi, ko jim »Novi Rod« kaže v še silnejšo in močnejšo bodočnost, ni primerno, da izdajajo založniki »grajzlerije«. Ne glede na slike, tudi čtivo samo je zneseno od vseh vetrov, zato celoten vtis knjige ne prija. Saj se »Moje lastovke«, ki so najboljše sestavek v knjižici, priljubijo človeku, toda že »Ruža in Nuša« ta užitek

zabavni oddelek, pripovedni, zemljepisni, prirodopisni, gospodarski itd.

V učiteljsko knjižnico spadajo strogo strokovna, učna in literarna dela; to so knjige, ki obravnavajo pedagoška in znanstvena vprašanja. Mnogo takih del so izdala naša pedagoška kulturna društva in jih imajo še v zalogi, da se naba- vijo najvažnejša.

V tako razdeljeni šolski knjižnici lahko najde vsak tovariš in enako tovarišica prikladno kulturno delo. Kjer je tako urejena knjižnica, tu se vidi, da deluje vzorno učiteljstvo, ki je marljivo, prožeto ljubezni do svojega zvanja, ki teži za srečo in napredkom svojega naroda.

Na delo, naprej, tovariši in tovarišice! Prosveta naroda naj nam bo prapor našega kulturnega dela potom šole, okrog katerega se hočemo družiti in mu dati prednost pred drugim našim delom.

Ljudska predavanja.

— **Do Pretekli mesec** je priredila deška šola v Hrastniku roditeljski sestanek, na katerem je govoril tov. Leban »O predšolski vzgoji otrok«. Udeležba je bila obilna, uspeh dober.

Šolski odri in pevski zbori.

— **po Rogaška Slatina.** Vsakemu zavednemu Slovencu, ki je tekom zadnjih deset let zasledoval razvoj šole v Rog. Slatini, si je krčilo srce, ko je moral videti, da je baš tukaj žel »Schulverein« obilo sadu. Saj je za par posili Nemcev sezidal krasno palačo — šolo, kjer je deci iz Slatine in okolice ucepljal sovražstvo do materinščine ter v to svrhu prirejal otroške predstave, Deutschland, Deutschland über alles« ter otroke za njih vzorno vztrajanje bogato obdarjeval. Kdo bi bil sanjal, da bo čez kratko časa visela raz templa njih omike — jugoslovanska trobojnica in do bo v kratkem času njih delo poteptano v prah. Dan 25. marec nam je pokazal, kako umetno je bilo delo »Schulvereina«. Naše marljivo učiteljstvo, pod vodstvom agilnega g. Glinška, je namreč priredilo otroško predstavo z bogatim sporedom. V enodejankah »Čista vest« in »Jagode« je deca nastopila z odločnostjo in samostojnostjo, čeprav prvič na odru. V igri »Čista vest« jo je Tona izborna pogodila. V »Jagodah« se je Jakob tako uživel v svojo vlogo, da je vsakomur zarosilo oko. Mater bi nobena igralka ne mogla bolje pogoditi, kakor je to napravila neka učenka 5. razreda. Deklamacije: »Slovenska zemlja«, »Anka Ciganka«, »Ciciban in čebela«, »Jaz bodem kmet« itd. so bile tako dobro naštudirane, da so učiteljice gospa in gd. Glinškova ter gdč. M. Sekirnikova lahko ponosne na uspeh. Težko pesem »Slovenec, Srb, Hrvat« je triglasni otroški zbor pod vodstvom učitelja g. Predan sigurno in precizno izvajal. Nič slabše niso donele pesmi: »Slovenec sem«, »Izidor« in »Bog je stvaril zemljo«. Velika veranda hotela »Pošta« je bila nabito polna. Kljub temu, da je vseboval spored strogo narodne točke, smo med udeleženci videli ljudi, ki so se prvič udeležili slovenske prireditve. »Slovenska otroška prireditve nas je naravnost presenetila«, tako se je slišalo po predstavi iz njih ust. Bržčas so začeli uvidevati, da se bo vendar treba uživet v naši domovini in bo treba prepustiti upanje na povrnitev časov, ki so bili — preteklosti. Splošna želja ljudstva je, da se predstava ponovi ter se še večkrat vprizori kaj sličnega.

popolnoma pokvarita, ker zaspita ob hudoju (!), ko gozd vrši, tik ob prepadu Save. Fantastnost ljubijo mali, toda ne naročene, ki jo pisatelj siloma vstavi. Ljubezen materinskega srca je nedosegljivo poveljčana s Cankarjevo materjo; kdor je prejel iz tistega srca le eno samo kapljico, ta se ne bo zadovoljil z delitvijo dobrot grajske gospodinjice. Po mojem mnenju je kolektiva mogoča le v humorističnih delih, kjer se človek indiskretno nasmeje ne le ideji, ampak tudi veliki razliki na potu ustvarjanja. Tem manj je kolektiva primerna pri takem delu, ki nosi na čelu »Ujedinjenje«. »Glasovi iz sedanjih in davnih dni« se lepo čitajo kot zgodovinski oris, toda dramatičnija to ni! Kaj naj počno oni trije na odru tedaj, ko govore naši ujeditelji za odrom? Samo strmeti in poslušati je sicer lahko, toda pri tem lahko gledalci zaspe. Za čitanke bo spis iz dveh razlogov primeren: Ker je zgodovinsko važen in, ker je razdeljen po vlogah, da se mladina vadi v čitanju dramatičnih del; takih sestavkov nam je treba v čitankah.

Tone Gaspari.

Pristopite k „Jugoslovanski Matici!“

—po **Hrastnik**. Na Cvetno nedeljo so pripravile učenke dekl. šole pod vodstvom gdč. Lundrove in gdč. Kešetove igro Janko in Metka v dvorani Konzum. društva. Deklice so izvršile svojo nalogo brezhibno, zlasti so se postavile Dolančeva in obe Šentjurčevi. Čisti dobiček — okoli 1000 K — se uporabi za nabavo srbskih čitank.

—po **V Črnomlju** je 12. marca zopet nastopila šolska mladina na odru. Spored je bil: Dvogovor: »Oba junaka«, igrice »Lažnjiva Milena« in »Na izletu«. Igrica je izvrstno uspela, kajti malčji so se s precejšnje sigurnostjo prilagodili svojim ulogam. Tudi petje, katero je bilo sicer težko, je tako ugodno vplivalo na gledalce, da so morali ponoviti. Občinstva je bilo nabito polno, katero je z veselimi obrazi zapuščalo dvorano. Hvala g. tovarišicam in g. Štrubelju za trud, katerega so imeli. Privedite kmalu zopet mae na oder!

Književnost in umetnost.

—k **Okultizem u svijetu umnika**. »Za-dača je pravoga okultizma pronači bit, svrhu i sudbinu čovjeka. Lakše je pako nači milijune muževa i žena, koji su svagda spremni žrtvovati vrijeme, novac, pače i svoj ugled, samo da nauče nekoliko okultnih eksperimenata, da mogu zadiviti zijajuću publiku; nu neizmerno je teško otkriti jednog jedinog čovjeka, koji bi dao ma i malenkost iz ljubavi prema istini i za dobrobit čovječanstva.« s tem motom pošilja Psihičko društvo Novo Sunce v Osijeku svojo prvo knjigo od prof. Gejza Krnića v javnost. Delo je posvečeno spominu dr. G. Gaja in delu dr. H. Hinkovića. Drugi del iste izdaje bo obsegal psihološke in filozofske probleme napram pojmovanju moderne okultizma.

—k **Fran Erjavec: Srbske pripovedke**. Znana sta veliko bogastvo in lepota srbske narodne poezije, zato bo gotovo vsak z največjim veseljem pozdravil srečno misel Učiteljske tiskarne, ki nam je poklonila za velikonočne praznike zgoraj navedeno zbirko »Srbskih narodnih pripovedk« v prevodu Fr. Erjavca. — Knjiga obsega 30 pravljic in pripovedk iz Vukovih in drugih zbirk srbskega narodnega blaga ter je namenjena zlasti mladini, ki jih bo gotovo čitala z največjo naslado, saj ji še vedno tako primanjkuje res dobrega čtiva. Upamo, da bo po knjigi rad segel vsak, saj ji je dalo založništvo tudi zelo okusno zunanjo opremo.

—k **Zvonček** štev. 4 (april) t. l. Vse-bina: Ivan Stukelj: Trojna pomlad. Pesem. Jos. Vandot: Kekec na volčji sledi. Planinska pripovedka s tremi podobami. Desenka: Naša Boža. Pesem s podobo. Gladys Davidson: Kralj Zlatoprst. Pravljica. Srečko Kosovel: Deček in solnce. Pesem. Anton Sovre: Četrta obletnica. Slavnostni govor. Karadžrdže. Podoba. Pouk in zabava. Ktiček gospoda Doro-polskega.

—k **1914. Pesmi** od I. Mitrovića. Vse-bina: 1914, taoci, seljak sa Pala, na lo-mači, kraljeva slika, venčanje bolom, ve-šala, nište nas ne gaze, dva sveštenika, crni orao, teški dani, tabor u Doboju, Srbij je kriv, sirotani, pod vrbama, obeš-čašćeni, hram, nada, četnik, mi sadanj, Trebinjske žrtve, sećanje na Arad, novo krštenje.

—k **Moderni planovi za proučavanje djaka. Dr. Paja Radosavljević**, Njujork. Sam pisatelj pravi v uvodu, da je jeden najpopularnejših pojavov v evropskem in ameriškem pedagoškem svetu veliko zanimanje za gori navedeno vprašanje. Gotovo bo to gibanje velikega teoretičnega in praktičnega značaja. Polje, na katero nas pisatelj uvaja ni za nas popolnoma novo, a prinaša nam obširni razgled in praktične tabele za delo na tem polju. Sam pisatelj pravi, da bi bilo potreba o tem vprašanju razpravljati na učiteljskih in profesorskih sestankih in še bolje, da bi se v večjih mestih osnovala posebna društva s tem namenom.

—k **Češka antologija**. Dr. Ivan Lah. Izšla je kot izredno izdanje Slovenske Matice. »Svobodnemu bratskemu češko-slovaš. narodu v spomin našega skupnega prebujenja in stoletne skupne borbe za osvobodjenje, posvečuje Matica Slovenska«, to besedilo nam podaja uvodna stran. Njej sledi pregled češke literature izpod peresa dr. Ivana Laha, ob katere koncu pisatelj pravi, da obsega zbirka pesnike do l. 1870, torej starejšo dobo, ki se mu zdi važna za naš vspretni tedanjí razvoj. Upa, da se bodo našli pesniki in pisatelji, ki bodo dali pesnike od l. 1870 do današnje dobe v drugem delu »Češke antologije«. Knjiga je okusno opremljena s portreti velikih čeških mož, katerih serijo odvarja Hus, Komenský itd. in pri-naša portrete vseh zastopanih pesnikov. Delo je nov biser k naši literaturi.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Kulturno delo Učiteljske tiskarne**. Na podlagi sklepov upravnega sveta je založila in izdala zadruaga tekoma leta siedeče knjige: Gangl: Il. čitanka; Léšica, Levec, Lokovšek, dr. Mole: I. srbska ali hrvatska čitanka; Podkrajšek: Računstvo za ženske obrte; Podkrajšek: knjigovodstvo za ženske obrte; Kuma-ver: Na planine; Silih: Nekoč je bilo jezero; Erjavec, Flerč: Erjavčevi spisi za mladino. Upravni svet je sklepal pri svojih sejah o izdaji in založbi nadaljnjih čitank za osnovne šole, in sicer: L. Cernej: III. čitanka, A. Rapč: IV. čitanka in P. Flerč: V. čitanka. V delo je vzela tiskarna najprvo Rapetovo čitanko; ko bo ta dovršena, prideta na vrsto drugi dve. Zadruga je založila tudi slike: Galerija naših mož. Teh je dosedaj izšlo šest, in sicer: Vodnik, Slomšek, Stritar, Prešern, Gregorčič, Levstik. Nabavila je nov dvo-obratni brzotiskalni stroj sistema Windsbraut, večji rezalni stroj in brusilni stroj, vse s pripadnimi elektromotorji. V družbi z Učiteljskim Konviktom in Tvornico učil in šol. potreščin je nakupila 21.881 m² obsegajoče zemljišče, parc. št. 435 Sv. Petra predmestje v Linhartovi ulici, pri čemer participira z eno tretjino. Udeležila se je s svojimi proizvodi v septembru ljubljanskega velesejma in izdala tem povodom svojo vzorčno knjigo in vzorce zvezkov. Podpisala je K 40.000 7% državnega posojila.

—g **Čisti dobiček Učiteljske tiskarne** se je porazdelil: 6% obresti od polno-vplačanih deležev 2555 K. Društvu za zgradbo Učiteljskega Konvikta 15.000 K. U. J. U. poverjeništvu v Ljubljani 15.000 kron. Starostnemu podpornemu fondu za osobje tiskarne 25.000 K. Učiteljskemu zdraviliškemu domu v Rogaški Slatini 5000 K. Visokošolcem v inozemstvu 3000 kron. Sokolskemu Savezu 6000 K. Dispozicijskemu fondu upravnega sveta 40.000 K. Rezervnemu fondu 180.671.49 kron.

—g **Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani** je imelo dne 12. aprila 1922 v Učiteljski tiskarni svoj XXVII. občni zbor. Predsednik E. Gangl konstatuje sklepčnost, odvarja zborovanje s pozdravom na navzoče ter prehaja na dnevni red. Tajnik F. Juváncz poroča: Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta je prišlo v minulih dōbi zopet korak bližje svojemu smotru. V zmislu sklepa z lanskega občnega zbora je odbor opustil nameravani nakup Waldherrjeve hiše v Beethovnovi ulici. Da z vsjo resnostjo mislimo na zgradbo tako nujno potrebnega konvikta, mi je ljubo poročati, da je društvo kupilo v družbi z »Učiteljsko tiskarno« in s »Tvornico učil in šolskih potreščin« ob Linhartovi ulici 218 a svetā za skupno ceno K 420.000. Našemu društvu se je pripoznala lastninska pravica do ene tretjine tega zemljišča ter je ta pravica glasom sklepa deželnega sodišča, odd. IV., z dne 13. maja 1921 že tudi zemljiškoknjizno izvršena. Na Učiteljski konvikt odpadajoči del kupnine v znesku K 140.000 nam je posodila Učiteljska tiskarna, ki je že plačala vso kupnino. Sicer pa se je društveni odbor tudi v upravnem letu 1921 omejeval edino le na zbiranje prispevkov za društvo. Tako je učiteljsvo podpisalo do danes brezobrestnega posojila Učiteljskemu konviktu K 236.550 in vplačalo po obrokih K 117.525.96. Onim tovarišem in tovarišicam, ki so že popolnoma vplačali podpisana posojila, bo društveni odbor izdal potrdila o polno vplačanih brezobrestnih posojilih. — Razposlali smo položnice vsem, ki so prijavi-li posojilo. Ako jih kdo ni prejel, naj nam blagovoli iaviti, da mu jih pošljemo. Iz blagajniškega poročila bomo čuli, kakšno je sedanje skupno denarno stanje konviktovo. — Tovariš, nadučitelj Josip Lapajne iz Cerkeli daruje v pismu z dne 20. marca t. l. polno vplačanih K 1000 brezobrestnega posojila v last konviktu. Prav tako sta tovarišici z njegove šole, Ivanka Bohinčeva in Pavla Krušičeva, izpomenili polno vplačano posojilo — vsaka po K 1000 — v darilo Učiteljskemu konviktu. Odbor jim izreka najtoplejšo zahvalo za njihovo naklonjenost društvu z željo, naj bi jim sledilo kar največje število tovarišev in tovarišic. Tudi društveni predsednik, tajnik in blagajnik se odrekajo vračilu polno vplačanih posojil po K 1000, ki jih darujejo konviktu. — Končno opozarja odbor vse one, ki redno ne plačujejo obrokov podpisane posojila, da jih pod-pisi pod stanovsko častjo silijo na izpolnjevanje obveze, zato jih pozivlja, naj redno vplačujejo obroke. Vztrajno na delo za zgradbo nepotrebne konvikta! Občni zbor vzame z odobravanjem na zna-nje tajnikovo poročilo. **Blagajnikovo poročilo**. Blagajnik Jakob Dimnik po-

roča, da je imelo društvo K 35739.79 pre-jemkov. Skupno društveno premoženje pa znaša K 669.656.63. Denar je plodno-sno naložen v domačih zavodih in se obrestuje po 3½, 4 5 in 6%. Blagajnikovo poročilo vzame občni zbor brez debate in z odobravanjem na znanje. — V imenu pregledovalcev računa poroča tovariš F. Skulj, da so računi v najlepšem redu, za-to predlaga absolutorij blagajniku in vse-mu odboru. Soglasno sprejeto. Predlog glede **izpremembe pravil** odbor še ni do-bil, zato ni na dnevnem redu te točke.

Volitev odbora. Na predlog tovariša Janka Žirovnika se soglasno iz-voli z vzklikom stari društveni odbor. Prav tako se soglasno izvolita za pregle-dovalca računov Ana Golobova in Fran Skulj. Takoj po sklepu občnega zbora se je konstituiral društveni odbor: predsednik E. Gangl, I. podpredsednik L. Jelenc, II. podpredsedn. A. Gnus, tajnik F. Juváncz, blag. J. Dim-nik, odborniki: J. Ambrožič, M. Repovš, V. Sadar in M. Sodni-kova.

— **Društvo v pomoč učiteljem, nji-hovim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani** je imelo 12. aprila 1922 svoj občni zbor v Učiteljski tiskarni, ki je bil v smislu § 24 pravil sklepčen v navzoč-nosti 14 članov. Poročila funkcionarjev so bila sprejeta brez debate. Premoženje znaša 118.373 K 35 v. Društvo ima 85 član-ov ter podpira 31 vdov in 18 sirot. — V odbor so bili izvoljeni: Juraj Režek (predsednik), Jakob Dimnik (predsedni-kov namestnik), Jakob Furlan (blagaj-nik), Alojzij Kecelj (tajnik), Fran Črna-goj, Anton Likozar, Ivan Petrič, Juraj Slapšak in Janko Žirovnik.

—g **Tovarišem v Prekmurju**, ki se društvenega zborovanja dne 8. aprila t. l. niso udeležili, se daje sledeče na znanje: Na zborovanju smo pogovorili dopis »Učiteljskega društva za Maribor in oko-lico« kjer se nas poziva za pristop k društvu »Učiteljski dom« v Mariboru. Uvidevši, kakšne eminentne važnosti in kako potreben nam je tak zavod za se-verní del Slovenije — torej tudi Prek-murje — smo sklenili **soglasno**, da pristopimo vsi člani društva k društvu »Uči-teljski dom«, kateremu smo vposlali na-tančna imena članov v svrhu dostave če-kov. Letna članarina znaša 10 Din. — Dolžnost vsakega člana je, odzvati se pozivu. V slogi je naš spas! Tajnik. —

—g **Članarina in darila za učiteljski konvikt v Ljubljani**. Kulturni odsek trbo-velskega učiteljskega Din. 156.10 kot pre-bitek prirejane burke »Veleturist«. — Učiteljski zbor v Borovnici Din. 35. — Hvala!

Iz naše stanovske organizacije.

Delo okrajnih društev v Sloveniji.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ** zboruje v Kostanjevici v soboto dne 6. maja ob pol 11. uri s slede-čim sporedom: 1. Poročilo predsednika. 2. Predavanje strok. nadzornika Fr. Čr-nagoja. 3. Predlogi in nasveti za prih. okr. učit. konferenco. 4. Slučajnosti. Ude-ležba za vse člane našega krožka **obvez-na**. — Odbor.

+ **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v sredo dne 26. aprila 1922 ob 2. uri popoldne v šolskem po-slopu v Mengšu. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Referat tova-riša Stenovca: Pouk telovadbe na pode-želskih šolah. 3. Urota Zrimskog - Fran-kopana, predava tovarišica Marica Po-ropat. 4. Slučajnosti. Vsi oni, ki so prodali bloke za »Učiteljski konvikt«, naj pri-neso znesek na zborovanje.

+ **ZVEZA SLOVEN. UČITELJEV IN UČITELJIC NA ŠTAJERSKEM** sklicuje na 16. dan julija tega leta dele-gacijsko zborovanje, na katerem se bo razpravljalo in sklepalo o raz-pustu Zveze. Glede kraja naj izrazijo okr. društva svoje mnenje vodstvu Zveze. Po pravilih velja razdruženje, ako gla-suje za to najmanj tričetrtine navzočih odposlancev. Okr. učit. društva razprav-ljajo o razpustu na v to svrhu sklicanem zborovanju ter volijo odposlance, in sicer do 25 članov enega. 26—50 dva, 51—75 tri itd. Društvom, ki sklenejo izstop iz Zveze ter to naznanijo vodstvu, ni treba poslati delegatov. Natačno kraj in čas do-ločimo, ko dobimo izjave društev. Josip Rajšp, tač. predsedn., Ivan Tomažič, tač. tajnik.

+ **CERKNIŠKO - LOŠKI KROŽEK LOGAŠKEGA UČIT. DRUŠTVA** je zbo-roval 11. marca 1922 v Grahovem, na-vzočih je bilo 25 članov.

Otvoritev. Tov. Kosin pozdravi vse navzoče posebno pa novega okraj. šol.

nadzornika tov. L. Punčuha, ki se za po-zdrav zahvali v iskrenih besedah ter vzpodbuja učiteljsvo k smotrenemu de-lu ter apelira posebno na kolegijalni čut, ki naj preveva nas vse.

Krožkov pravilnik. Tov. Žnidaršič prečita pravilnik krožka kakor tudi no-voštilizirani § 19 društvenih pravil, kot jih je že logaški krožek sprejel. Oboje se soglasno odobri.

Náčrt šol. zakona. O tem poroča isti tovariš in priporoča spreembe, ki jih predlaga logaški krožek ter doda izpre-minjevalni predlog k čl. 161; vse se sprej-me soglasno.

Volitev se je vršila po listkih. Izvo-ljen je bil tov. M. Jug za predsednika, Fr. Zalar za podpredsednika, tov. A. Po-nikvar za tajnika in Anica Prudičeva za blagajničarko.

Slučajnosti. Tov. Jug priporoča »Učit. Samopomoč«. Člane nabira tov. Fr. Zalar. — Tov. Žnidaršič predlaga ustanovitev pev. zbora, ki ga naj vodi tov. Ponikvar. Predlog se jesprejel. Dalje predlaga isti, naj bi šol. voditelji pri vsa-komesečni plači pobirali od vsakega učitelja-ice vsaj po 1 Din. za Učit. Konvikt. Začasno se je predlog sprejel; vprašanje se bo rešilo definitivno na prihodnjem društv. zborovanju. — Tov. Kosin pred-laga, naj se prihodnje zborovanje krož-ka vrši v Igvasi. Tudi ta predlog se je sprejel.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO V MA-RIBORU** je zborovalo 10. marca 1922 ob 15. uri popoldne. Predsednik pozdravi zborovalce, ki so se udeležili skoro pol-noštevilno, zlasti še naše mlade tovariše-učitelje.

Predavanje. Ravnatelj Humek pre-da-va »O reprodukcijijski umetnosti« tako poučno in zanimivo, da mu sledi vse učiteljsvo z največjo pazljivostjo. Svoja izvajanja podpre z raznimi risbami, kli-šejmi in slikami. Za svoje predavanje je žel burni aplavz.

Pevski zbor. Pri slučajnostih se stavi predlog, da se izvoli v že zadnjič predla-gani pevski zbor — pevovodja. Izvoljen je tovariš Cibic, ki preskrbi vse potreb-no, da se začno pevske vaje.

Jugoslav. Matica. Predlog, da pristopi društvo korporativno k Jugoslav. Ma-tici, se soglasno sprejme.

Udeležba pri pogrebih. Predsednik prečita iz »Tovariša« članek, ki očita učiteljsvju, da se ni udeležilo pogreba vpk. nadučitelja Weixla ter pravi v opravičilo tega, da učiteljsvo ni bilo o pogrebu nič obveščeno. Očitane pa, da se od naše strani prezira vpkokojeno učiteljsvo, nika-kor ne odgovarja istini. Še celo vabimo ga, naj se udeležuje naših zborovanj, da se seznanimo in pogovorimo. Naprosi se gospod ravnatelj Kopic, ki se je zborova-nja udeležil, naj sporoči to tudi svojim to-varišem.

Sklep. Predsednik zaključi ob 5. uri lepo uspelo zborovanje in se zahvali na-vzočim za njih vztrajnost.

+ **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v četrtek, dne 16. marca 1922 ob 10. uri popoldne v šolskem poslopu v Domžalah. Navzočih je bilo 51 članov in članic. Tovariš predsednik Tomo Petrovec je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče učiteljsvo. V svojem pozdravnem nagovoru je bodril tovariš-tvo k delovanju za skupno domovino in k vzgoji mladine, ki bo ljubila svojega vladarja in svojo domovino Jugoslavijo. Glavna točka dnevnega reda je bilo pre-davanje tovariša Josipa Lapajneteta: Iz življenja srbskega seljaka. Za poučno, stvarno in zanimivo predavanje bodi to-varišu Lapajnetu na tem mestu izrečena še enkrat iskrena zahvala!

Plače časnega učiteljsva. Pri slu-čajnostih je bil stavljen sledeči predlog: Z ozirom na odredbo ministrstva prosve-te z dne 7. decembra 1921 O. N. br. 50.602 se bo provizorično učiteljsvo plačevalo nazaj namesto naprej. Prizadeto učitelj-stvo ne bo moglo zadostiti svojim obvez-nostim. Kamniško učiteljsko društvo predlaga, da naj UJU poverieništvo Ljub-ljana izposluje na merodainem mestu, da dobi provizorično učiteljsvo plačo v na-prej kot do sedaj.

Učiteljska Samopomoč.

K »Učiteljski Samopomoči« je pristopilo 9 članov. Ko je učiteljsvo obravna-valo še nekatere interne zadeve, se je zborovanje zaključilo.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA NOVOMEŠKI OKRAJ** je imelo v soboto dne 18. marca 1922 v deški šoli v Novem mestu svoj redni letni občni zbor.

Tovariš predsednik otvori občni zbor ter se čudi da je ravno udeležba na ob-čnem zboru tako slaba. Več stanovske zavednosti potrebujejo nekateri člani, da se bodo v bodoče udeležili vsaj občnega zbora.

Izboren je bil referat tov. Ele Hladnikove: Vpliv stanovanjskih neprilik učitelstva na delovanje v šoli in izven šole, le škoda da radi obolenosti ni mogla referirati sama. Država naj se potruži, da pride čimprej nov šolski zakonik, po katerem bodo šolske občine primorane skrbeti za stanovanje učiteljstva, ker ravno stanovanjske neprilike mnogo ovirajo učiteljstvo pri njegovem delovanju.

Iz tainiškega poročila posnamemo, da je imelo društvo v letu 1921 osem lepo uspešnih zborovanj. Skoraj gotovo je, da je društvo prednjačilo v tem oziru vsem okraj. učiteljskim društvom. Udeležba na posameznih zborovanjih je bila častna. Društvo je štelu koncem leta 1921 — 84 članov, kar dokazuje, da je na prajem potu. Stremeti pa moramo po tem, da pride končno vse učiteljstvo pod naš krov!

Blagajniško poročilo izkazuje 20.898 K dohodkov ter 20.454 K izdatkov torej prebitka 444 K. Za Jelenc-Muhov spomenik se je v minulem letu nabralo 400 K. Organizačni davek je znašal 1270 K, od katerega se je nakazalo za rezervni sklad U. J. U. 620 K. Blagajnik je nadalje apeliral na rednost plačevanja članarino.

Pregledovalca računov sta predlagala nato blagajniku in odboru absolutariji.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Davorin Matko, podpredsednica: Marija Clarici, tajnik in blagajnik: Fran Hočevar, odborniki: Dragotin Gregorc, Lina Klemenčič, Ruška Ravhekar; namestniki: Marija Arh, Franc Juvanc, Alojzij Ivanetič; pregledovalca računov: Ljudevit Koželj in Janko Vozelj.

Slučajnosti: Društvo pristopi k čerkovnemu uradu, da se bo lažje in redneje mogla plačevati članarino.

Ker so omožene učiteljice prikrajsane pri dnevnih draginjskih doklad, naj bi se tudi članarina zanje znižala. O tem naj bi še enkrat sklepala pokrajinska skupščina U. J. U.

Pri čitanju zadnjega »Pastirskega lista« se je omenjalo, da je učiteljstvo, dobilo taini ukaz, da mora vzgajati mladino v sokolskem duhu. Poverjeništvu naj stori o omejitvah takih neresnic primerne korake.

Tovariš predsednik je nato zaključil občni zbor, omenjajoč, da bo prihodnje zborovanje meseca maja v Trebnjem.

+ KOZJANSKO UČIT. DRUŠTVO je imelo svoj redni občni zbor dne 22. marca 1922 v Kozjem ob nepovoljni udeležbi, 4 člani so opravičili svojo odsotnost, mnoge je pa zelo neugodno vreme odvrnilo, da se niso udeležili zborovanja. S prisrčnim pozdravom na navzoče je otvoril tov. predsednik zborovanje. Po prečitanju zapisnika, ki se je odobril, so se obravnavali dopisi.

Radojevičev načrt zakona o osnovnih šolah, K temu načrtu je vposlal tov. Lovše izpreminjevalne predloge. Izvoli se poseben odbor, ki ves načrt prouči še enkrat in vpošlje izpreminjevalne predloge UJU v Ljubljani. Izvolijo se tovariši: Šetinc Fr., Potočnik A., Lovše J. in Ivanuš R.

Iz tainiškega poročila tov. Ivanuša posnamemo, da je društvo v letu 1921 štelu 28 članov in 2 častna člana. Od teh se je preselilo v druge okraje 6 članov; poročila se je 1 članica. Pristopile so k društvu 3 tovarišice. Tako šteje društvo v tekočem letu 24 članov in 2 častna člana. Društvo je imelo v minulem letu 4 zborovanja, pri katerih je bilo 5 daljših predavanj in 1 hospitacija. Društvo je odposlalo zastopnike na pokrajinsko skupščino v Rogaški Slatini in na državno skupščino v Zagrebu.

Blagajniško poročilo tov. Šketove izkazuje v letu 1921 dohodkov 7720 K in izdatkov 6857 K 10 v. Pregledala sta račune tov. Gerbačeva in tov. Pečnik ter iste našla v popolnem redu. Tov. blagajničarki se je izrekel absolutariji. —

V odbor so se izvolili sledeči: predsednik Fran Šetinc, podpredsednik Ante Potočnik, tajnik Robert Ivanuš, blagajničarka Marijana Šketova; odborniki: Anton Gradišnik, Alojz Pečnik in Ivan Lovše.

Sprejmejo se sledeči predlogi: a) Tov. Šetinc: 1. Učiteljstvo se naj udeležuje pri nabiranju narodnega blaga v zmislu poziva Ljubljanskega Zvona iz l. 1887; 2. Tov. Lovše se naprosi, da ob priliki prihodnjega zborovanja praktično pokaže, kako poučuje deška ročna dela.

b) Tov. Potočnik: Da se priglasi več reflektantov za izpraznjena učiteljska mesta v kozjanskem okraju, se naj sestavi do prihodnjega občnega zbora spomenica na višjo šolsko oblast, da se pomakne kozjanski okraj v višji draginjski razred. Sestavo spomenice prevzame predlagatelj.

c) Tov. Ivanuš: Kozjansko učiteljsko društvo se pridružuje sklepu celjskega in brežiško-sevniškega učit. društva glede denarnih zbirk v osnovnih šolah.

Naknadno se objavijo sklepi društva z dne 20. julija 1921 in 24. novembra 1921 in sicer:

1. da se objavijo v stanovskem glasilu imenoma vsi tisti člani, ki izostanejo od zborovanja trikrat zaporedoma, ne da bi se prej opravičili in

2. da bodi prispevek v rezervni sklad obvezno plačilo; zato naj poverjeništvu UJU v Ljubljani sestavi proračun ter določi za vsakega člana znesek, ki se vplača obnem s članarino.

Prihodnje zborovanje bo meseca maja v Zagorju.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ORMOŠKI OKRAJ je dne 6. aprila t. l. pri dobri udeležbi zborovalo v Ormožu; navzočih je bilo 67% vsega članstva.

Predaval je o modernem risanju tovariš Ivo Jančič iz Ptuja na podlagi od nje sestavljenega podrobnega učnega načrta in mnogoštevilnih lastnoručno izdelanih risb. V tri ure trajajoči razpravi nam je razlagal naravno pot risanja in kazal kako se doseže po najenostavnejši poti zahtevani smoter. Izdal je v tisku že podrobni učni načrt o modernem risanju za vse stopnje osnovnih šol, v katerem je snov na posamezne razrede oz. šolska leta, po letnih časih in na posamezne mesece razvrščena, risbe k temu načrtu izidejo v kratkem.

Prosvetno delo, K snujočemu Učiteljskemu domu v Mariboru je pristopilo 30 članov, k Zvezi kulturnih društev v Ljubljani pa naše društvo kot ustanovnik z 200 K. Za Pedagoški didaktičski krožek v Mariboru se je nabralo 604 K, za Učiteljski konvikt v Ljubljani dosedaj okoli 600 K. Vsi ki so dobili bloke od našega društva, naj neprodane listke vrnejo predsedniku tovarišu Rajšpu za konečni obračun.

Izlet, 18. maja priredi društvo poučni izlet v Čakovec. Železniška zveza je ugodna. Ob 7. uri 40 min. gre vlak iz Ormoža v Čakovec, nazaj v Ormož pa pride ob 19. uri 15 min.

Petdesetletnica, Sestavljen se je pod podstvom tov. Dom. Serajnika moški pavski zbor, ki nastopi pri društveni petdesetletnici, katero slavimo drugo leto. Vsak pevec naj si preskrbi II. del Mohorjeve pesmarice. Pevske vaje se bodo vršile o priliki društvenih zborovanj. Prihodnje zborovanje je pri Sv. Miklavžu dne 8. junija t. l.

+ RADOVLJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 5. t. m. v Podnartu. Zborovanja se je udeležilo 54 članov.

Otvoritev: Tov. predsednik pozdravi navzoče in pojasni, zakaj smo zborovali na najsrajnejši točki našega okraja. Nato prečita dopise tov. Luznarja, Tvornice učil in Jugoslovanske Matice.

Referat: Tovarišica Silva Šušteršič je predavala o temi: »Boj proti alkoholu v ljudski šoli.« Referat je bil krasen ter smo ga vsi z vno mo poslušali. Predavateljica nam je vcepila nove vzpodbude za tozadevno delo. Prosili bi, da bi se tovarišice pogostejše oglašale s sličnimi referati.

Resolucija: Sklene se poslati na okrajno glavarstvo vlogo glede omejitve pijančevanja v okraju. Obnem se naroči pedagoškemu odseku, da prouči in sestavi podrobni načrt poučevanja v alkoholu. Tov. nadzornik priporoča, da se v zimskem času ura za telovadbo vporabi za pouk o alkoholu.

Samopomoč: Tov. Korošec pozivlja k pristopu k tej organizaciji.

Za prihodnje zborovanje je določen kot referent za temo: »Logično čitanje v osnovni šoli« tov. Ivan Stupica, za protireferenta pa tov. Menard.

+ CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 6. aprila v Celju ob mnogobrojni udeležbi. Počastil je zborovanje s svojo navzočnostjo tudi višji šolski nadzornik Gaberšek, katerega je predsednik v navdušenimi besedami pozdravil. G. višji šolski nadzornik se zahvaljuje, burno aklamiran, vsem udeležencem za ljubezniv sprejem, popiše kot soustanovitelj ter svoječasni društveni funkcionar našega društva v kratkih in jedrnatih besedah, kako je društvo nastalo in se razvijalo, poudarjajoč, da je stalo društvo vedno in odločno na narodni podlagi ter je gojilo odkritosrčno kolegialnost med društveniki. Iskreno ga vesel, da vidi tovariše in tovarišice v tako mnogobrojnem številu zbrane in želi društvu, da bi rastle in cvetelo ter da bi rodilo delovanje v naši organizaciji stoteren sad.

Stanovske zadeve.

1. **Tovarišice, včlanjene v našem društvu odklanjajo soglasno pristop k no-**

vemu društvu učiteljic v Mariboru. Poudarja se, da bi pomenilo to prvi korak k ločitvi in bi bilo cepljenje v naši organizaciji neumestno.

2. Sklene se, naprositi višjo šolsko oblast, da se naj ustanovi poseben uradni šolski list, ker je to le v dobrobit napredku šolstva. Ostala učit. društva pa se naprošajo, da sklepajo v istem smislu.

3. Tovariši in tovarišice, ki se nameravajo udeležiti Falskega izleta, naj to javijo do 20. t. m. društvenemu predsedniku.

4. Druga polovica društvenine se ima poravnati dne 1. majnika. Vsako šolsko vodstvo prejme dve položnici. Na eni se nakaže članarina, a na drugi prispevek za Gradišnikov spomenik.

5. Nabiranje prispevkov v Celju za Gradišnikov spomenik prevzame tovariš Levstik.

6. Apelira se na vse tovariše, da prispevajo za ta spomenik, ker je to naša častna in stanovska dolžnost.

Predavanja.

Na to je predaval tov. nadz. Černej o temi: »O medsebojnih odnošajih učiteljstva«. Odkritosrčne in dobrohotne besede tovariša predavatelja so dosegle svoj namen. Dokazal je iz svoje dolgoletne izkušene prakse, kako kvarljivo vpliva trenutno razpoloženje tovarišev in tovarišic v slučajih napetih odnošajev in kako dajajo malenkostni vzroki povod k brezplodni razkrojitvi ali marsikaterikrat celo k popolnemu razpadu medsebojnega prijateljskega razmerja.

Da vlada prirsna harmonija na šoli, treba je v prvi vrsti brezpogojne odkritosrčnosti in energičnega nastopa; birokratsko in malenkostno naziranje, vmešavanje nepoklicnih faktorjev itd. povzročajo večinoma nevzdržno razpoloženje. Naše geslo bodi: Hrbet prost, glava čista in čista vest!

Navzoči višji šolski nadz. je poudarjal željo in potrebo, da bi naj vsako učiteljsko društvo imelo slično predavanje.

O kmetijskem pouku pa je predaval tovariš Petriček. Poročevalec je omenil, da je v letih 1893., 94. in 95. osebno ogledal vse šolske vrtove celjskega okraja ter o njih stanju poročal pri vsakoletni okr. učiteljski konferenci. Leta 1809., 10. in 11. si je pa pismenim potom dobil podatke o šolskih vrtovih ter na podlagi istih potem sestavljal poročila. Sigurno je pa bilo stanje šolskih vrtov pred vojno boljše, nego je sedaj. To je pa povzročila vojna, med katero je učna uprava izdala parolo: »Skrbite v prvi vrsti za živež!« — Predvojno stanje šolskih vrtov bi pa bilo še boljše, ako bi bila indolencia raznih krajnih šolskih svetov in občinskih zastopov manjša, brižnost šolske uprave — zlasti pa stavbnih komisij pri stavbah novih šolskih poslopj, večja.

Nove naredbe glede kmet. prir. pouka pozdravlja z velikim veseljem, zlasti pa institucijo nadzornikov za šolske vrtove.

V nadrobno ocenjevanje Rohrmanovega načrta glede ustanovitve kmet. nad. šol se ni spuščal.

Končno je podal jako spretno sestavljeno dispozicijo, po kateri se on drži pri kmet. prir. pouku na osnovni šoli v Zalcu.

Predavatelja sta žela burno odobranje, tov. predsednik pa se jima je prav prisrčno zahvalil.

+ SLOVENIJBISTRISKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 6. aprila 1922 v deški šoli v Slov. Bistrici. Navzočih je bilo 29 članov, odsotni so se skoraj vsi opravičili.

Društvene in stanovske zadeve. Predsednik tov. Karbaš opozori zborovalce, da bo letos naše društvo praznovalo 50 letnico svojega obstanka, ter izraža misli, kako naj bi se ta dan tem slavneje praznoval. — K našemu društvu so pristopili naslednji novi člani: nadučitelj tov. Koki in učiteljica tov. Vobičeva iz Studenice in nadučitelj tov. Zagažen iz Šmartna.

Izmed dopisov omenim dopis »Jugoslov. Matice«, »Tvornice učil« v Ljubljani in dopis mariborskega učiteljskega društva glede ustanovitve učiteljskega konvikta v Mariboru. Tozadevni predlogi na zadnji dopis se pošljejo mariborskemu učiteljskemu društvu.

Vrtnarski tečaj. Z zadovoljstvom se vzame na znanje poročilo vrtnarskega nadzornika g. A. Skulja, da priredi v Slov. Bistrici dne 25. in 26. aprila vrtnarski tečaj, h kateremu so se javili skoraj vsi člani.

Predavanje. Vršilo se je predavanje znanega strokovnjaka g. prof. Antona Gvaiza, ki je kaj zanimivo in poučno predaval o modernem risanju. V imenu zbranega učiteljstva se mu je predsednik prav toplo zahvalil za izborno podavanje.

Slučajnosti. Soglasno se sprejme sledeča resolucija: Učiteljstvo slovenjebi-

striškega društva izjavlja, da tudi z novo draginjsko doklado ne more izhajati. Merodaini faktorji naj vendar začno energično pobijati draginjo in naj zaustavijo gospodarsko. krizo. Zaslužek javnega namješčenca je komaj za hrano, obleke pa si ne more nabaviti.

+ LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE ZBORovalo 8. aprila 1922 ob povoljni udeležbi kljub slabemu vremenu. — Zopet je ovenel en list na mogočnem deblu organizacije — Mimi Grčar-Likarjeva nas je za večno zapustila. Tihi borci in delavci legajo k večnemu počitku, a njih ideje, njih duh živ med nami in nas vodi po jasno začrtani poti. — Tajnik je podal kratek pregled društvenega delovanja za letošnje leto. Živahna debata se je vnela o točki: Pobiranje prispevkov po šolah. Končno je učiteljstvo sprejelo sledečo resolucijo: Višji šolski svet naj ukine in prepove nadalje vsako pobiranje darov po šolah v katerikoli svrhe, ker to pobiranje nasprotuje vzgojnemu načelom in še veljavnim zakonom, a istočasno škoduje ugledu šole.

O akciji »Boj za dobro zdravje« je učiteljstvo sprejelo sledeči resoluciji:

1. Učiteljstvo odklanja to akcijo iz sledečih motivov:

a) Ta ideja nam ne prinaša nič novega, ker je pri nas gotovo tako stara kot v Ameriki;

b) nam ne prinaša nič koristnega, posebno s svojo tesno omejitvijo na kos mila in ščetko, ki nasprotuje marsikaterim higieničnim predpisom;

c) nas stavi pri kulturnih narodih v čudno luč in v isto vrsto z nekulturnimi narodi;

č) nasprotuje narodni samobitnosti in vzgoji;

d) način udeleževanja te ideje nasprotuje pedagoško-didak. načelom, ki se v bistvu zelo ločijo od ameriških in je ideja v tej obliki za dogledni čas pri nas neizvedljiva;

2. želi na deci, da se fizično okrepi s tečno in zadostno hrano, toplo in snažno obleko, potem bode tudi mladina dovzetnejša za vse, kar je idealnega in vzvišenejšega.

Tu bi pač našli Amerikanci hvaležno in obširno polje, da se lahko udeležujejo za procvit našega naroda. Kadar bodo prihajali v tem znamenju, tedaj dobrodošli in naša hvaležnost bode plačilo za njih požrtvovalnost.

Nato je sledilo predavanje tovariša Kocijančiča o učiteljski Samopomoči. V kratkem in temeljitem referatu nam je podal namen, delovanje in korist tega prepotrebnega društva in je končno pozival k pristopu. Samo v lastni zavednosti, lastni požrtvovalnosti je naš spas.

Društvo pristopi kot član k »Osrednji zvezi javnih nameščencev in vpokoienecv« in poviša članarino letno na 70 Din.

Iz pisarne strokovnega tajništva — poverjeništvu UJU.

— **Udeležniki koncertne turneje**, ki so naročili slike s potovanja, naj jih dvignejo v pisarni strokovnega tajništva.

— **Pokojinske dnevnic**, Na razna tozadevna vprašanja, pojasnujemo, da prejemajo vpokoieni (po zakonu br. 70. razgl. v Služb. Novinah št. 54: Uradni list št. 27. z dne 21. 3. 1922) enake dnevnic, ki so jih prejeli v dobi svojega zadnjega aktivnega službovanja. Kdor torej stoni v pokoi s polno službeno dobo, po 32 letih, dobiva polne prejemke, tako glede temeljne plače kot glede dnevnic.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **Bukovica, J. L.:** Notica je natisnjena v predzadnji številki in smo upravi naročili, da Vam sporoče, če se kdo prihlasi.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl Andrej Rape: Mladini.** VII. zvezek s slikami. Ljubljana 1922. Last in založba Društva za zgradbo učiteljskega konvikta. Natisnila Učiteljska tiskarna.

— **kpl 1914. Isaije Mitrovič.** Pesmi. Cena 3:50 Din. Izdala knjigarna Učiteljskega delniškega društva Natošević v Novem Sadu.

— **kpl Srbske pripovedke.** Fran Erjavec. Tiskala, izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Str. 198. L. 1922. Cena vezani knjigi 18 Din.

— **kpl Češka antologija.** Uredil dr. Ivan Lah in je izšla kot izredno izdanie Slovenske Matice. 1922.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.